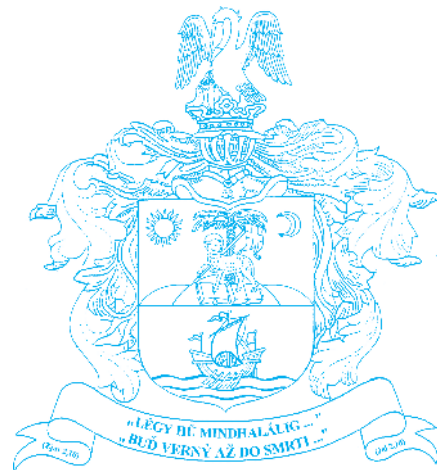

KALVÍNSKE HLASY

ÚRADNÝ ORGÁN
REFORMOVANEJ KREŠŤANSKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU

Ročník LXXXVIII.

Číslo 6.

Komárno, jún 2017

Cena 30 centov

AKTUÁLNA OTÁZKA V KAŽDOM ČASE: ČO MÁME ROBIŤ?

„Čo máme robiť?“ (Sk 2, 37b). Je to veľmi dôležitá otázka, možno najdôležitejšia pre to, aby sme správne a dobre usmerení vyrazili, keď nás Boh osloví a povolá k Jeho nasledovaniu.

Bola dôležitá otázka aj pre tých Jeruzalemských poslucháčov, ktorí počúvali prvé kázanie apoštola Petra na deň Turíc. Tá otázka ich zasiahla v srdci, ako o tom čítame v Skutkoch apoštolských. Uveriť neznamená dôjsť do cieľa, ale je to nový začiatok, začiatok novej cesty. Boh od nás neočakáva len toľko, aby sme prijali a odobrili, čo pre nás Pán Ježiš urobil, ale aby to úplne preformovalo naše vnútro, naše srdce a donútilo nás konať tak, aby sme naše každodenné záležitosti už robili v úplne inom duchu.

Petrova odpoveď je jednoznačná a je len začiatkom k tomu, aby spoznali ďalšie kroky, ktoré musia prísť. Prezrádza iba prvý krok: „Kajajte sa a každý z vás nech sa nechá pokrstiť... a dostanete dar Svätého Ducha.“

Prvá zmena je tá, že sa obrátíme k Bohu, a nie ku sebe, do seba. Obrátiť sa neznamená len uveriť, ale aj to, že odteraz už v zmýšľaní, vo svojom vnútri sa chceme pozeráť na Boha, chceme, aby sa nás On dotkol. Teda znamená to: zmeniť smer, doslova sa obrátiť a ísť iným smerom, ktorý ukazuje Boh. Ale to my sa musíme obrátiť a odvrátiť sa od všetkého, čo nám ukazovalo zlý smer. Teda to znamená ľutovať hriechy, prijať odpustenie, o ktorom nás Boh ubezpečuje skrz sviatosť.

Ďalej čítame o tom, že Peter káže: „dostanete dar Svätého Ducha“. Teda Ducha Svätého, tú moc, ktorou v nás a skrz nás Boh koná. Duch Svätý je ten Boh, ktorý dáva odpoveď na otázky typu: *ako ďalej? čo máme robiť v problémoch?* To On nás vedie k ďalším krokom. To On nám dáva denne silu, pomáha nám, potešuje a povzbudzuje nás.

Prítomnosť Ducha Svätého sa nemusí prejavovať iba skrz nejaké zázraky. Nie každého podnecuje k tomu, aby horlil hneď za ostatných, za vieru iných. Duch Svätý dáva každému iné dary, vďaka ktorým náš život usmerňuje a vedie nás. Hlavne v našom srdci vykonáva zmeny, no to nemusí znamenať, že zmení všetky naše vlastnosti, napr. z introvertného urobí opak.

Vnútna zmena nastáva v tom zmysle, že postupne nás privedie k tomu, aby sme spoznali naše hriechy a odvrátili sa od nich, hoci sme ich dovtedy nepokladali za hriechy. Nezmení nás teda v opak, ale používa a posilňuje tie naše danosti, ktoré sú našou silnou stránkou, naše talenty. Tieto použije na to, aby sme nimi slúžili Božej veci, evanjeliu. U každého človeka to znamená niečo iné, a tak Boží Duch v každom človeku pôsobí inak, prejavuje sa iným spôsobom.

Bolo by dobré, keby sme nechali pôsobiť Ducha Svätého v nás a skrz nás tak, aby pre tento svet bolo prítomným patriť k Nemu. Dovoľme, aby ovocie Ducha svätého bolo vnímateľné v prvom rade v nás

osobne a potom v samotnej cirkvi. Aj my sa teda máme vytrvalo zúčastňovať na tých stretnutiach, kde sa nám Boh zjavuje a posilňuje našu vieru a náš vzťah k Nemu.

Prosme Ducha Svätého, aby v našom srdci vykonal zmenu, ktorej výsledkom, ovocím môže byť to, že cirkev bude ešte väčšmi hlásať a šíriť evanjelium.

Ale k tomu sme potrební my – osobne. Nech toto je určujúce pre náš život a nech sa navonok prejavuje to, že nás Boh svojím Duchom priviazal k sebe a skrz Jeho Syna máme spasenie a večný život.

Aranka Csonthóová

*Dostanete dar Svätého Ducha.
Teda tú moc, ktorou v nás a
skrz nás Boh koná.*

Gabriel Szakál *Kto spieva, dvakrát sa modlí*

*Kto spieva, dvakrát sa modlí,
nestrácaj teda čas,
príď medzi nás a neváhaj,
tu miesto stále máš.*

*Sám Kráľ ťa zve, Jeho buď hosť,
pros Pána vždy a včas,
za život svoj i spasenie,
modli sa zas a zas.*

*Chváľ Pána a spievaj znova,
veď On ťa zachránil
z moci diabla, zatratenia,
On ťa vyslobodil.*

*Daroval ti večný život,
chváľ Boha zas a zas,
za tú milosť, dobrodenia,
ďakuj Mu kým je čas.*

*Buď Mu verný až do smrti,
pre teba prísľub má,
bude s tebou, povedie ťa,
kým ten svet neskoná.*

*Príď len brat môj, sestra moja,
príď sa dvakrát modliť,
živým slovom, spevom vrúcny,
Ježiša velebiť.*

Pred tvárou Hospodina

Ó, Otče náš, ktorý v nebesiach prebývaš, nech je naveky zvelebované Tvoje sväté meno. Ty si nám na záchranu poslal svojho Syna, ktorý povedal, že keď bude povýšený do neba, pritiahne aj nás k sebe. Žehnáš mi svojimi darmi, preto sa úprimne nádejam aj ja, že ma raz zoberieš do slávy svojej večnej. Daj mi prosím až do konca života chodiť po Tvojich chodníkoch, aby ma nič v tom svete zlom, neodviedlo od Tvojej lásky. Posilňuj moju vieru, že čoskoro zoberieš moju dušu k sebe a v čas príhodný Ťa budem môcť večne tam oslavovať v kráľovstve nebeskom. Keď by si ma našiel môj drahý Ježišu pri svojom druhom príchode tu, zober ma prosím, sláviť Ťa tam večne.
Amen.

Tibor Sabovik

v zmysle svojho povolania. Kresťan je dokonalý, keď uchopuje zameranie, ktoré má s jeho životom Stvoriteľ. Čo je podstatou toho nezameniteľného zamerania?

Príbeh o stvorení hovorí o tom jednoznačne: byť tu na „obraz Boží“ (1Mojž 1,27). Presnejšie povedané, na ten obraz, ktorý síce hriech všelijako pokrivil, ale ktorý chce Pán Ježiš svojim dielom napraviť. Náš život je potom dokonalý, či nesie sa k dokonalosti, keď odráža podobu toho, ktorého najhlbším vyjadrením Jeho zjavenia je „láska“. A zvlášť chcem zdôrazniť to „nesie sa k dokonalosti“, pretože už apoštol Pavol hovorí: „...nemyslím o sebe, žeby som už bol uchvátil..., ale...ženiem sa...“ (Fil 3,13–14). Svätosť a dokonalosť sa teda uskutočňujú ako celoživotný zápas. Ich konečné zavŕšenie v sláve nás vždy znovu pozdvihuje v nádeji a dáva nám silu a odvalu k novej vernosti.

Ján Semjan

KREŠŤAN A JEHO SVÄTOSŤ

Slovíčko *svätý* sa vyskytuje v Biblii veľmi často, práve tak, ako je vysoko frekvencované aj v kresťanskom slovníku. V súvislosti s Bohom je jeho použitie prirodzené a pochopiteľné. Ako inak by sme chceli vnímať Boha? Dokonca v Iz 6,3 je až trojnásobne vzývaný ako svätý.

nevyzdvihuje kvalitu, ale stav vyčlenenosti, odlíšnosti. Nedelu môžeme napr. označiť ako svätý deň, lebo je oddelená pre Boha. Chrám je svätý, pretože je oddelený pre službu Bohu a pod. Kresťan je svätý, pretože je povolaním, vykúpením a posvätením oddelený pre nový život v Bohu. Pre novú kvalitu života s Bohom.

S tým, že vo svojej svätosti prijal nový cieľ, nové zameranie, hovoríme niekedy aj o dokonalosti kresťana. Pán Ježiš v Kázni na vrchu pripomína: „Vy teda buďte dokonalí, ako váš Otec, ktorý je v nebesiach, je dokonalý“ (Mt 5,48). Opäť, na prvom mieste sa nevyzdvihuje maximálny výkon v oblasti mravnej či duchovnej. Dokonalé je niečo, čo naplňuje svoj zámer, cieľ. Pero, ktoré pekne píše, je dokonalé, pretože presne splňa zámer, pre ktorý bolo vyrobené. Cirkev je svätá a potom tiež dokonalá, keď žije

*Kresťan je dokonalý,
keď uchopuje zameranie,
ktoré má s jeho
životom Stvoriteľ.*

Menej samozrejmé nám pripadá spojenie svätosti s človekom. Zvlášť v reformovanej tradícii, kde podobné prirovnania vyvolávajú pochybnosti a neistotu. A predsa svätosť vo vzťahu k ľuďom má nielen svoje opodstatnenie, ale aj biblický základ. Apoštoli na mnohých miestach vo svojich listoch hovoria o veriach ako o svätých: *Rím 1,7; 1Kor 1,2; 2Kor 1,1; Fil 1,1* atď. Ako tomu rozumieť?

Slovo *svätý* znamená v biblickom jazyku *oddelený*. Zaiste, s takýmto pochopením súvisí určitá výnimočnosť, pokiaľ máme na mysli morálnu rovinu či hodnotové zameranie života. V každom prípade svätosť na prvom mieste

Akú najväčšiu hodnotu nám priniesla reformácia?

Myslím si, že najdôležitejšou hodnotou, ktorú nám dala reformácia, je skutočná sloboda Božích detí. Oslobodila ľudí z duchovného otroctva, do ktorého boli uvrhnutí vtedajšou katolíckou cirkvou. Reformácia je stále duchovným bojom za slobodu viery. Cirkev by sa mala neustále reformovať, pretože inú službu vykonávala pred 500 rokmi, inú koná dnes a inú bude konať o 100 rokov.

Pavol Jašo, Svinica

MARTINA LUTHERA A JÁNA KALVÍNA

Z historických prameňov vieme, že významnými mužmi predreformácie – z myšlienok ktorých čerpali aj dvaja najvýznamnejší predstavitelia reformácie Martin Luther a Ján Kalvín – boli ich viacerí predchodcovia.

Spomeňme aspoň svätého Františka z Assisi (1181–1226), ktorý nasledoval príklad Ježiša Krista a vo svojich kázňach vyzýval ľudí na život podľa evanjelia. Spolu so svojimi nasledovníkmi sa zamerával najmä na mestské obyvateľstvo. Založil františkánsku rehoľu a je známe, že františkáni pôsobili ako putujúci kazatelia a žili skromne ako žobrávi mníši.

Ďalším kazateľom, ktorého aj my dobre poznáme, bol český predreformátor majster Ján Hus (1370–1415), profesor na Pražskej univerzite. Bol zástancom prijímania pod obojím a známy je jeho výrok „*Kalich aj svetu!*“ Vieme, že napokon za svoje učenie bol po kostnickom koncile upálený na hranici a vyhlásený za kacíra.

Martin Luther

Z týchto a iných údajov je zrejmé, že proces reformácie bol zdĺhavý, protirečivý a pohnutý. Najvýraznejšími osobnosťami tohto procesu boli Martin Luther a Ján Kalvín, ktorí svojím učením ovplyvnili nielen dejiny Európy, ale aj celého sveta.

Odborná literatúra uvádza, že sa počas svojho života nikdy nestretli, ale vedeli o sebe a je známa ich priama či nepriama korešpondencia. V našom referáte sa nezameriavame na princípy a východiská učenia našich reformátorov (to patrí do kompetencie teológov), ale chceme poukázať na osobitosti či spoločné črty ich života. Jednou z hypotetických otázok je, ako by sa boli dorozumievali, keby sa boli osobne stretli. Martin Luther totiž neovládá fran-

cúzštinu, Ján Kalvín zasa nemčinu. Ale bola tam latinčina, ktorú obidvaja skvele ovládali. Ale obidvaja boli pevnými zástancami toho, aby sa Písmo zvestovalo ľuďom v ich materinskom jazyku.

A bol tu aj značný vekový rozdiel. V tom čase bol 26-ročný rozdiel významný a v ich vzťahu by bol znamenal postoj učiteľ-žiak, pretože Martin Luther bol v tom čase už medzinárodne uznávaný teológ.

A aké boli ich spoločné črty? Obidvaja študovali právo, a to s vynikajúcimi výsledkami, čo ich predurčovalo na budúcu skvelú kariéru, či už na poli práva alebo verejného života. Obidvaja vyšli z kresťanského rímskokatolíckeho prostredia, ale súčasne videli krízu cirkvi, ktorá bola na hranici nového rozkladu. Ale obidvaja dostali od Pána do vienka smelosť, silu, nadanie slova sformulovať slová aj písomne a samozrejme odhodlanie konať. Obidvaja bojovali proti vtedajším praktikám pápežského úradu – spomeňme len predaj odpustkov a morálne nedostatky kléru. Obidvaja boli viackrát v nebezpečenstve straty života – Luther v roku 1521, keď bol vydaný na neho verdikt prekliatia, a Kalvín v roku 1534, keď musel pre svoje názory ujsť z Paríža.

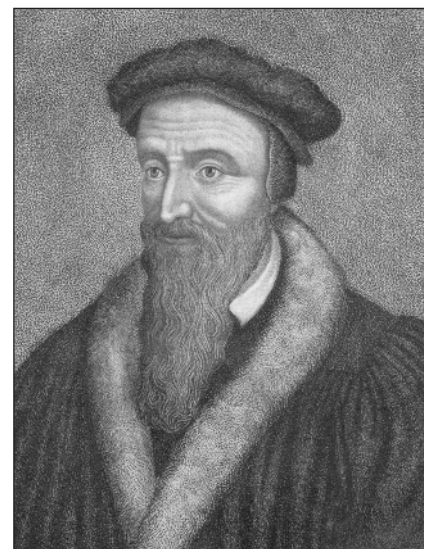
Ale iste najdôležitejším faktom bola skutočnosť, že navzájom poznali svoje diela, aspoň niektoré z nich, a to vďaka znalosti latinčiny. Traduje sa, že vo Wittenbergu bolo veľmi známe kníhkupectvo, kde sa Luther so svojimi študentmi často zastavil. Pri jednej príležitosti mu kníhkupec odporučil útlu knižočku preloženú do latinčiny od autora Jána Kalvína, ktorú si Luther na mieste prečítal a poznamenal: „*Tento človek je človekom viery a vedy*“. V roku 1539 je z Lutherovej korešpondencie s Martinom Bucerom zrejmé, že s uznaním písal o Kalvínovi a dal ho pozdravovať.

Takisto Kalvín vo svojom liste z roku 1544 vyjadruje poľutovanie, že sa nemôže s Lutherom osobne stretnúť. Vo svojej korešpondencii viackrát ocenil – napriek rozdielnym názorom napr. na večeru Pánovu – a uznal prácu Martina Lutera na poli reformácie. Je potrebné spomenúť aj prínos obidvoch reformátorov k formovaniu spisovnej nemčiny a francúzštiny. Tu je dôležité vedieť, že prekladom Biblie do nemčiny prispel Martin Luther a jeho spoluprekladatelia aj k formovaniu jazyka umeleckej literatúry. Preklad Biblie bol v Nemecku kompletne ukončený v roku 1534.

Situácia s prekladom Písma svätého do francúzštiny bola v čase pôsobenia Jána

Kalvína iná a už bola do tohto jazyka preložená. Prínos Jána Kalvína k formovaniu vedeckého jazyka vo francúzštine je však nepopierateľný a je zrejмый v jeho hlavnom diele *Inštitúcia*. Jeho výbornú štylistiku môžeme obdivovať aj v jeho zachovaných 4271-ich listoch.

A čo povedať k ich fyzickému vzhľadu? Ján Kalvín bol človekom striedmosti, často sa stravoval len raz denne. Na dobových vyobrazeniach vidíme útleho človeka, ktorého navyiac trápili rozličné choroby, ktoré s pokorou znášal. Uvedme aspoň kruté bolesti hlavy a ťažkú lámku. Je potrebné poznamenať, že i keď žil skromne, netrpel biedou, príčinou častokrát bola jeho enormná zaneprázdnenosť povinnosťami na poli cirkevnom, verejnom, organizačnom i vedeckom. Naproti tomu Martin Luther veľmi rád stoloval, čo bolo v čase renesancie bežné. Mal rád dobré jedlo a ako bolo v tej dobe zvykom, po jedle vypil dva-tri krčiazteky piva, obľúbeného

Ján Kalvín

nápoja v nemeckých oblastiach. Pri pohľade na dobové vyobrazenia by sme povedali, že mal korpulentnú postavu, dnešnými pojmami by sme to mohli nazvať nadváhou.

Obidvaja naši významní reformátori veľkú váhu pripisovali pri výmene názorov pokojnej, vecnej diskusii. Boli im cudzie, v našej súčasnosti také rozšírené radikálne názory, keď svojho oponenta pokladáme za nepriateľa. Ich príklad je hodný nasledovania aj dnes, a o to sa usilujme všetci aj v cirkvi i vo verejnom a osobnom živote.

Valéria Csontosová

(Odznelo na VI. ročníku konferencie „*Minulosť nás spája – budúcnosť zaväzuje*“.)

L'udská tradícia

Tradícia je všade okolo nás, dostáva sa z minulosti do našej prítomnosti. Tradícia sa zakladá na zvykoch či pravidlách, ktoré sú zdedené a rôzne uplatňované v súčasnom svete. To, čo bolo niekedy, pre nás svojim spôsobom platí stále.

Často aj nám tradičnosť je značkou vysokej kvality. Ján Kalvín, ženevský reformátor, opisuje význam tradície vo Vzdelaní vo viere po stati o večeri Pánovej a pred časťou o cirkvi. Tradícia je akoby uprostred a vytvára prepojenie celku.

„Ustanovenia, ktoré sú potrebné pre vonkajší poriadok cirkvi a hľadajú výlučne udržanie pokoja, poctivosti a dobrého poriadku v zhromaždení kresťanov, nepokladáme za ľudské tradície, pokiaľ je možné zhrnúť ich do všeobecného príkazu svätého Pavla, ktorým žiada, aby sa všetko medzi nami dialo slušne a v dobrom poriadku“.

Poriadok musí byť! Poznáme to z domu, realizujeme ho na pracoviskách. Hľadať pokoj je našim ľudským cieľom, hoci

stavajú len na ľudskej tradícii, sú bezradní. Ťažko je objaviť pokoj bez vedenia Božím slovom.

„Všetky zákony a nariadenia, vydané na spútanie svedomia a nútiace veriacich k veciam Bohom neprikázaným, zriaďujúce inú službu Božiu než tú, ktorú požaduje, a tiahnuce k rozmetaniu kresťanskej slobody, odsudzujeme ako zvrátené náuky Satanove, lebo náš Pán prehlasuje, že márne je ctený náukami, ktoré pochádzajú z ustanovení ľudských. Tak sa tiež dívame na púte, mníšstvo, rozdiely v jedení mäsa, zákazy sobášov, spovede a iné podobné veci“.

Tradícia má pre nás význam ak prameň z Písma, Božieho slova. Vtedy prináša žiadaný a očakávaný výsledok. Volá nás napodobňovať Pána Ježiša, žiť všade skrz Neho. On je pre nás stálym a osočným príkladom. On nás nesklame a ani nedopustí, aby nás Satan poplietol. Veľa záleží aj na nás, musíme posudzovať, nedôverujeme bludom a tomu, čo je nám zo srdca cudzie. Preberajme od našich predkov ich túžbu po Bohu a stavajme svoje

„Hoci je len jedna jediná cirkev Ježiša Krista, predsa uznávame, že je potrebné, aby zbory veriacich boli rozdelené na rôzne miesta. Každé z týchto zhromaždení sa nazýva cirkvou“.

Tí, čo sú v cirkvi, sa zhromažďujú po celej zemi. Spoločne chvália Boha, znie Božie slovo a vysluhujú sa im sviatosti. Cirkev je jedinečná v tom, že spája bielych i čiernych, rôzne odlišné kultúry a ľudské rasy. Evanjelium je tu pre každého! Kalvín odsudzuje zhromaždenia, ktoré konajú svätokrádež, nehlásajú čisté evanjelium. Podľa neho sa pravá cirkev Ježiša Krista prejavuje čistým hlásaním evanjelia: „ak je tam Jeho sväté evanjelium čisto a verne kázané, zvestované, počúvané i zachovávané a sviatosti správne vysluhované, i keby pri tom bolo niekoľko nedostatkov a chýb, veď ich medzi ľuďmi vždy bude“.

Reformátor vždy dáva dôraz na čistosť a vernosť. Uvedomme si všetci, že to aj pre nás vyplýva z evanjelia. Je to Ježišov život, náš život, čistota a vernosť. Nezaobídeme sa bez kázania, viera je z počutia a počúvanie skrz vieru. To, čo prijíma náš sluch, čo vnímame srdcom z evanjelia, musíme zachovávať. Dnes už dosť chýbajú praktickí kresťania, ktorí si nevedia predstaviť život bez sviatostí. Samozrejme, že robíme aj chyby, veď kto ich nerobí? Evanjelium z moci Ducha Svätého rozširujú ľudia ľuďom. Stane sa, že dôjde k nedorozumeniu, možno nepochopíme rovnako jednu skutočnosť. Kristus je náš život, všetci sa učíme. Každý z nás má nejaké vnútorné nastavenie, schopnosti i obmedzenia. Evanjelium nie je pre zdravých, ale pre chorých, stratených, odsúdených, zápasiacich, pre hriešnikov. „Tam, kde evanjelium nie je rozhlasované, počuté a prijaté, tam nepoznáваме tvar cirkvi. Preto sú cirkvi, spravované ustanoveniami pápeža, skôr synagógami diabla než cirkvami kresťanskými“.

Kalvínov ostrý tón je nám iste dobre známy. Reformátori boli jasne proti pápežovi, proti odpustkom, proti omši. Reformácia zmenila svet! Kalvín brojil za čisté evanjelium, väzme si to i dnes. Vzdajme hold človeku, ktorý videl za roh, na ktorom postávali farizeji vtedajšej doby, aby ich všetci videli. Soli Deo gloria!

Juraj Gajdošoci

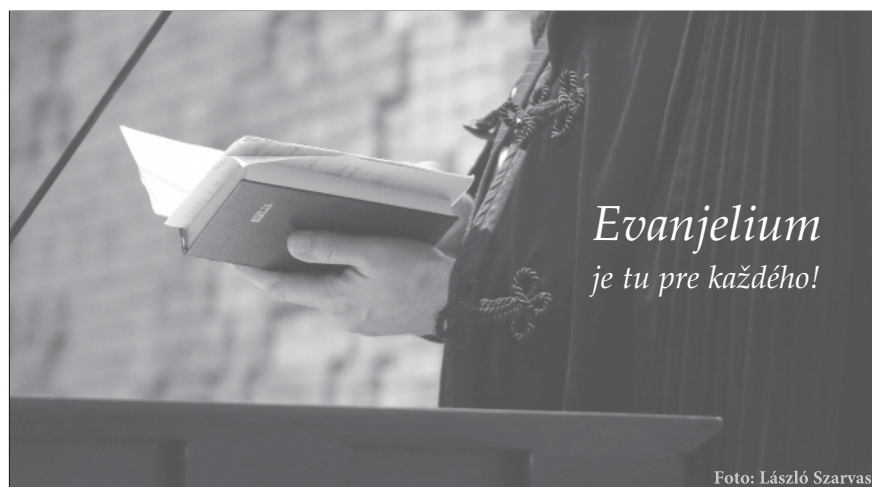

Foto: László Szarvas

sa postojе za jeho udržanie môžu pretnúť alebo skrziť. Pokoj v cirkvi teda nie je nejakou ľudskou tradíciou, ale priamo – ako uvádza Kalvín – „príkaz svätého Pavla“. Kde inde než v cirkvi sa má všetko diať slušne, zdvorilo, úctivo a bratsky. To sa môže potom premietañ do života každého z nás. Dobrý poriadok robí dobrých priateľov, zvykneme hovoriť. Reformovaná cirkev nežije uväznená v ľudskej tradícii, ale čerpá i dnes skúsenosti z Písma. Z Božieho slova vychádzajú aj všetky príkazy dneška. Otázkou môže byť rozličné pochopenie Slova. Okolo seba vidíme, že ľudia, ktorí

biedne žijú na Božom slove. To je už tradícia, ktorá ústi a vlieva sa do mora večnosti.

Cirkev

Život viery žijeme vo svätej cirkvi, ktorá celá patrí Kristovi. Kalvín vníma cirkev ako našu matku, ktorá nás starostlivo vychováva. V cirkvi od detstva rastieme, dospievame a napokon príde žatva. Pánom žatvy, večnosti je Ježiš Kristus. Cirkev má vždy čo povedať do nášho osobného a spoločenského života. Nese v tomto svete pravdu, ktorá nás hriešnych vyslobodzuje.

Synodná rada Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku na svojom 20. zasadnutí, ktoré sa konalo dňa 28. apríla 2017 v Malom Horeši, schválila nasledujúce uznesenia.

– Synodná rada poverila overením zápisnice zo svojho súčasného zasadnutia zástupcu biskupa Róberta Géresiho a člena Synodnej rady Csabu Furika.

– Jednohlasne schválila rokovací poriadok doplnený o nové body rokovania.

– Obsahovo schválila zápisnicu zo 17., 18. a 19. zasadnutia Synodnej rady.

– Seniorka Michalovského reformovaného seniorátu v podaní zo dňa 16. marca 2017 predostrela Synodnej rade žiadosť duchovných, aby sa naša cirkev písomne vyjadrila k tomu, ako bude zabezpečené zákonom zaručené stravovanie duchovných. Synodná rada konštatuje, že oprávnené zamestnanecké výhody duchovným neboli vyplatené z dôvodu, že suma štátnych príspevkov za uplynulých 5 rokov nepokrývala náklady zamestnaneckých výhod, vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov duchovných. Sumy, uhradené do sociálneho fondu, bývajú využité počas doškolenia duchovných ako príspevok na rekreáciu. Napríklad, vstupenka do kúpeľov.

– Povolila Užskému reformovanému seniorátu využiť a zúčtovať podporu vo výške 60 eur schválenú a poskytnutú z Rámca na budovanie cirkvi Všeobecného fondu do 31. augusta 2017.

– Povolila Užskému reformovanému seniorátu, aby podporu schválenú a poskytnutú z Rámca na budovanie cirkvi Všeobecného fondu mohol využiť a zúčtovať do 31. augusta 2017.

– Žiadosti Jaroslava Géciho, aby mu bolo umožnené vysluhovanie sviatostí, nemôže vyhovieť. Synodná rada navrhuje, aby sa Jaroslav Géci obrátil na refor-

mované alebo evanjelické teologické fakulty a informoval sa, za akých podmienok môže absolvovať danú fakultu, hoci aj cestou uznania skúšok.

– Synodná rada žiadosť Ondavsko-hornádskeho reformovaného seniorátu o výklad zákona o voľbe duchovných predostrie Synode.

– Konštatuje, že Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku si je vedomá nepriaznivého vplyvu činnosti siekt a na príslušných fórach vystúpi proti také-
muto extrémizmu.

– Synodná rada žiadosti Reformovaného cirkevného zboru Hrčel, Kysta a Lastovce nemôže vyhovieť. Synodná rada v uznesení č. ZST-44/2017 navrhla, aby sa Jaroslav Géci obrátil na reformované alebo evanjelické teologické fakulty a informoval sa, za akých podmienok môže absolvovať danú fakultu, hoci aj cestou uznania skúšok.

– Synodná rada konštatuje, že v zmysle našich zákonov je duchovnému, slúžiacemu v cirkevnom zbore, cirkevný zbor povinný zabezpečiť ubytovanie bez ohľadu na to, či daný duchovný je zamestnaný na plný alebo polovičný pracovný úväzok.

– Schválila ročnú účtovnú závierku Gymnázia Mihályja Tompu Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku za rok 2016.

– S účinnosťou od 15. mája 2017 kaplánku Andreu Korečkovú zamestná na plný pracovný úväzok ako zborovú kaplánku, a od 15. mája 2017 na ďalší polovičný pracovný úväzok ako redaktorku Kalvínskych hlasov.

– Synodná rada zvoláva 5. zasadnutie IX. cyklu Synody Reformovanej cirkvi na Slovensku na 10. júna so začiatkom o 9.00 hod. do Rimavskej Soboty s nasledujúcimi bodmi rokovania: Schválenie zápisnice zo 4. zasadnutia IX. cyklu Synody; Hlásenie biskupa o živote cirkvi v roku 2016; Ústredie diakonie, Oddelenie cirkevnej hudby, Rada pre všeobec-

né vzdelávanie, Teologický inštitút J. Calvina, Zväz slovenských reformovaných kresťanských žien, Zväz mladých reformovaných (Firesz), Zväz maďarských reformovaných presbyterov na Slovensku, Missio Reformata, RE-MI-DIA – hlásenie o činnosti v roku 2016; Cirkevné zbory dlhujúce do Všeobecného fondu; Splnenie uznesenia č. ZS-17/2016; Cena Istvána Pálóczi Czinkeho; Výklad zákona – Zákon o voľbe duchovných. Synoda na svoje zasadnutie pozve aj vedúcich inštitúcií, ktorí budú predostierať hlásenia. Synodná rada zvoláva zasadnutie na 9. júna so začiatkom o 13.00 hod. Komisia pre kvalifikáciu duchovných bude zasadať 9. júna o 10.00 hod.

– Synodná rada súhlasí s tým, aby Reformovaný cirkevný zbor Želiezovce odpredal 65 metrov štvorcových zastavanej plochy v intraviláne, nachádzajúcej sa pod parcelovým číslom 379, majiteľovi budovy, ktorá je na nej postavená.

– Synodná rada so zarmúteným srdcom berie na vedomie, že Reformovaný cirkevný zbor Veľký Pesek je nútený zbúrať budovu niekdajšej fary, evidovanú na parcele č. 185/1 pod súpisným číslom 10.

– Pridelenú seniorátnu duchovnú Judit Bognár s účinnosťou od 1. mája 2017 premiestňuje za pridelenú duchovnú do Reformovaného cirkevného zboru Čičov.

– Synodná rada brala na vedomie informáciu biskupa László Fazekasa o zasadnutí Predsedníctva Generálneho konventu. Na zasadnutí Synody Maďarskej reformovanej cirkvi, ktoré sa bude konať dňa 24. júna 2017 v Debrecíne, budú našu cirkev zastupovať maďarskí členovia Synodnej rady. Na funkciu svetského zapisovateľa deleguje Synodná rada svojho člena Csabu Furika. Heslo našej cirkvi: „Buď verný až do smrti!“ Z ozdobného vydania II. Helvétskeho vierovyznania si naša cirkev objednáva 300 výtlačkov.

SPRAVODAJSTVO

Spevokol Jána Kalvína oslavuje

12. marec bol požehnaným dňom v Slovenskom reformovanom cirkevnom zbore v Košiciach. V rámci ďakovnej Bohoslužby odznel slávnostný koncert Spevokolu Jána Kalvína z vybraných diel celého repertoáru k 10. výročiu založenia. Boli to tie najkrajšie a zároveň aj najúspešnejšie piesne, ktoré

počas tých desať rokov boli súčasťou mnohých vystúpení. Slovom Božím sa k prítomným prihovorila pani farárka **Erika Domonkošová**, a to slovami *Žalm 96*. Po úvodnej kázni sa začal spomienkový koncert spevokolu.

Na úvod odznel príhovor kantora cirkevného zboru a dirigenta spevokolu **Gabriela Szakála**, ktorý obširnejšie priblížil
(Pokračovanie na str. 6)

(Dokončenie zo str. 5)

bohatú cestu spevokolu od samých začiatkov, ktoré neboli ľahké. Poďakoval všetkým členom spevokolu za statočnú a obetavú prácu, za roky, ktoré prinášali veľa úspechov a radosti.

Spevokol prešiel od samých začiatkov značným kvantitatívnym a kvalitatívnym vývojom, kým až po piatich rokoch mohol rozvinúť svoje schopnosti aj prednesom štvorhlasných diel. Po troch rokoch prijal meno Jána Kalvína. Meno tejto významnej osobnosti reformácie nás zaväzuje k neustálemu zdokonaľovaniu sa a k dosiahnutiu stále lepších výsledkov, aby náš spev mohol byť stále kompaktnjší a vyrovnané sme mohli svojim spevom vždy krajšie velebiť nášho Pána. Jubilejné vystúpenie tiež vyšlo nad očakávanie. Svedčia o tom aj nadšené reakcie prítomných.

Práca dirigenta spevokolu brata Gabriela Szakála sa vyznačuje náročnosťou a vysokou odbornosťou s dôsledným pedagogickým vedením súboru. Pri práci má pevné zásady a do

Veľký Piatok bol dňom, keď sme sa mohli stretnúť v reformovanom kostole v Michalovciach na seniorátnej kajúcej bohoslužbe. Tento deň si pripomíname utrpenie a ukrižovanie Pána Ježiša.

Seniorátnu kajúcu bohoslužbu zorganizoval misijný referent **Peter Korpa**. Hudobne a čítaním z Písma bohoslužbu sprevádzali mladí kresťania zo Záhora, Palína a Bidoviec. Zborové piesne kantoroval **Stanislav Kasinec**. Spolu s nimi moh-

Koncert chvál v Stretave

Podvečer veľkonočnej nedele sa stal časom, keď sa v reformovanom kostole v Stretave uskutočnil Koncert chvál, ktorý organizovala palínsko-stretavská mládež.

Čo nás viedlo k zorganizovaniu tejto akcie? V decembri som navštívil Krízové centrum Dobrý pastier v Pribeníku za účelom odovzdania zbierky, ktorú sme uskutočnili na benefičnom plese. Už na ceste domov z Pribeníka som začal rozmýšľať, akým spôsobom tomuto centru pomôcť ešte viac. Dlhšie som nad tým rozmýšľal a nakoniec mi hlavou preletel nápad urobiť koncert mládežníckych piesní. Pravdupovediac, myslel som si, že tento môj nápad nebude mať medzi mládežníkmi úspech. Ale opak bol pravdou.

Keď som o tomto nápade povedal na mládeži našim mladým, zobrali to ako veľmi dobrý nápad a hneď sme začali rozmýšľať, ako to celé zorganizovať a vybrali sme zoznam piesní. Bol ešte iba január, tak času na prípravu bolo dosť. Každý týždeň sme mali jednu skúšku a spolu sme nacvičili 12

Spevokol Jána Kalvína oslavuje

detailov premyslené požiadavky, ktoré nikdy nepresahujú možnosti členov zboru, čo je zároveň aj zárukou neustáleho rastu. Spevokol si za desať rokov pôsobenia našťudoval vyše 80 zborových skladieb a absolvoval osemdesiat vystúpení.

Po prvom hudobnom bloku obohacovala toto významné podujatie sestra farárka Domonkošová biblickými úvahami na biblické texty, keď medzi inými dala do súvislosti prvých desať rokov vo vývoji osobnosti človeka s možnosťami napredovania jedného cirkevnozborového spevokolu za podobné obdobie. Na tomto koncerte spevokolu odznelo 12 skladieb, ktoré boli rozdelené do troch tematických blokov. Medzi druhým a tretím hudobným blokom členka spevokolu sestra **Červeňáková** veľmi pôsobivo zarecitovala báseň, ktorú napísal dirigent spevokolu k tomuto výročiu s názvom: *Kto spieva, dvakrát sa modlí*.

Na konci slávnosti sa milými slovami prihovril k prítomnému cirkevnému zhromaždeniu a členom spevokolu brat farár **Jaroslav Széles**, textom 23. Žalmu. Vyzdvihol úzku spoluprácu dirigenta a členov spevokolu počas celého obdobia, nakoľko bez statočného postoja členov k povinnostiam by nemohol dosiahnuť spevokol takéto pozoruhodné výsledky. Na záver spolu s prítomnými sme zaspievali pieseň: *Budže so mnou, Pane*. Po nej nasledovala milá pozornosť vedenia cirkevného zboru rozdávaním spomienkových diplomov a kytíc členom spevokolu.

Spomienková slávnosť bola ukončená slávnostnou večerou.

Emília Červeňáková

Seniorátna kajúca bohoslužba

li všetci zhromaždení oslavovať Pána. Kázňou nám poslužil farár **Pavol Kačkoš**. Na záver sme sa rozchádzali povzbudení a oslovení, so želaním požehnaných Veľkonočných sviatkov. Kajúca bohoslužba sa isto stala pre všetkých prítomných kresťanov nielen spomienkou na ukrižovaného kráľa, ale bola aj pohľadom vpred, do Jeho kráľovstva.

Juraj Gajdošoci

piesní. Ani sme sa nenazdali, a bola tu Veľká noc. Hneď na začiatku koncertu sme boli veľmi milo prekvapení, pretože v kostole nezostalo prázdne ani jedno miesto.

Naše pozvanie prijala aj pani farárka **Eva Szabóová, rod. Kozárová**, ktorá nám zvestovala Slovo Božie, a takisto poskytla veľa informácií o centre, ktoré vedie. V priebehu koncertu sme vyhlásili finančnú zbierku. Výška, na ktorú sa vyzbiera ná suma vyšplhala, nás veľmi prekvapila, ale aj veľmi potešila. Pani farárke sme odovzdali obálku, v ktorej bolo vyzbieraných 792 eur.

Týmto chceme poďakovať všetkým, ktorí prijali naše pozvanie, mali ochotné srdcia pomáhať a radi prispeli. Myslím, že tento koncert bol príjemným ozvláštnením a spriemnením veľkonočných sviatkov pre mnohých z nás. Veľká vďaka patrí hlavne nášmu Pánovi za Jeho pomoc počas celých príprav a za Jeho prítomnosť, ktorú sme mohli pociťovať počas celého koncertu.

Už teraz sa tešíme na náš ďalší koncert, ktorý sa uskutoční **25.6.2017** v historickom kostole vo Svinici o 16.00. Všetci ste srdečne pozvaní!

Stanislav Jakub

Posledný aprílový víkend sa mládežníci Ondavsko-hornádskeho seniorátu stretli na chate Borda, aby sa v tichu prírody posilňovali v duchovnom živote. Víkend sa niesol pod názvom *Rosa*. Témou pobytu bol vlastne život a úloha Gedeóna. Rosa bola totiž znamením pre Gedeóna od Pána, že má vyslobodiť Izrael spod útlaku Midiánčanov.

Program začali panelovou diskusiou o Gedeónovi a pokračovali dramatizáciou postavy Gedeóna, keď sa mládežníci vžili do jeho úlohy. V sobotu pokračoval program túrou po okolitej prírode, premietaním filmu či tvorivými dielňami. Po večeri nasledoval príhovor a diskusia s kazateľom Bratskej cirkvi **Ervinom Mittelmanom**. Sedenie sa začalo piesňami, ktoré hudobne sprevádzali bratia **Samuel** a **Filip Jurčovci**. Brat Ervin začal svedectvom o svojom živote, o obrátení i terajšom pôsobení. Pokračoval Gedeónom a jeho úlohou, ktorú dostal od Pána, aby vyslobodil Izrael. No Gedeón pochyboval, chcel

dôkaz. Pán Boh mu ho aj dal v podobe rosy. No kázal mu znížiť počet mužov – bojovníkov – až na tristo, aby sa potom Gedeón nevychvaloval svojou silou. Tak ukázal Pán, že nie Gedeón, ale On koná skrz neho. Takže, keď nás chce Pán Boh použiť pre svoje ciele, ukáže, že my sme slabí, ale On je v nás silný. Ďalej poukazuje na kríž Ježiša, ktorý podstúpil za nás, zobral naše ťažkosti a hriechy, a tak zvíťazil nad všetkým. *Ten kríž môže byť začiatkom vášho rozhodnutia, vašej cesty, ale dôležité je, ako budete pokračovať a aký bude koniec cesty. Pán Boh je víťaz – stojte pri ňom, lebo On je s vami.* Uzatváral svoju tému Ervin Mittelman.

V nedeľu dopoludnia mal tému **Pavol Gurbal**'s pokračovaním o Gedeónovi. Nasledoval ešte spoločný obed, po ktorom sa chlapci a dievčatá rozišli domov, povzbudení k ďalšiemu stretnutiu.

Tibor Bajus

Prehliadka spevokolov V MICHALOVCIACH

Prehliadka spevokolov michalovského seniorátu sa uskutočnila 7.5.2017 v reformovanom kostole v Michalovciach. Toto podujatie už má svoju tradíciu a isto slúži na oslavu Pána a prezentovanie kresťanskej zborovej piesne.

Na vydarenej prehliadke spievali spevokoly zo zborov: Trhovište, Humenné – viedol **Pavol Kačkoš**, Blatná Polianka – viedla **Emília Pasteráková**, Lastomír – viedla **Mária Meňkyová**, Michalovce – viedla **Veronika Savková**. Ako prvá zaznela štvorhlasná pieseň, ktorá bola nacvičená 13.4.2017 v Palíne, na školení dirigentov a kantorov. Zladených spevákov pozorne dirigovala **Katarína Dékányová**. Prehliadku pútavo a po-

hotovo moderovala členka michalovského spevokolu **Viera Šoltésová**.

Michalovský spevokol *Soli Deo glória* svojim spevom seniorátnu prehliadku ukončil. Spoločné piesne kantoroval **Stanislav Kasinec**. Na záver pracovníčka Oddelenia cirkevnej hudby **Noémi Bodnár** odovzdala zbormajstrom CD a pamätané listy. Rozišli sme sa po občerstvení, ktoré pripravil domáci zbor.

Spev je súčasťou našej bohoslužby, spája nás, buduje našu nádej, občerstvuje kresťanskú vieru. Znie, keď máme radosť, ale aj v smútku a ťažobe. Modlime sa za spevokoly, ktoré sú v našom senioráte, a vyprosujeme pre ne hojnú Božiu milosť, aby ďalej pôsobili a nestrácali nadšenie pre tú najlepšiu vec – chváliť a oslavovať Trojjediného Boha.

Juraj Gajdošoci

ŠTÚDIUM

Reformovaná teologická fakulta Univerzity J. Selyeho vypisuje prijímacie konanie na doktorandské štúdium (PhD.). Prihlásiť sa je možné do 30. júna 2017.

MOŽNOSTI ĎALŠIEHO ŠTÚDIA Témy doktorských prác na RTF UJS

Praktická teológia

1. Paliatívna starostlivosť (paliative care) a cirkevné ustanovizne
2. Zvestovateľská cirkev v súvislosti „čo a ako?“

★

Taktiež je možné prihlásiť sa na rigorózne štúdium (ThDr.), a to do 30. júna 2017 na nasledovné témy:

Stará zmluva

Cudzia bohoslužba v Deuteronomických knihách

Nová zmluva

Ježišov vzťah k zákonom

Systematická teológia

1. Etický dopad práce, pracovnej sily, peňazí a finančnej stability
2. Vedecká teológia a kresťanská viera – protiklad alebo kompatibilita? Výs-

kum v štúdiu perspektívy v jednej intenzívnej teologickej téme

Religionistika a dejiny filozofie

Človek a náboženstvo (homo religiosus)

Cirkevné dejiny

1. Reformovaní farári zachraňujúce Židov počas druhej svetovej vojny
2. Dejiny reformovaného školstva 1918–1938

Praktická teológia

1. Identita duchovného
2. Aplikovanie súčasných metód v rámci reformovanej cirkvi (v súvislosti s Karpatskou kotlinou)

Dátum prijímacieho pohovoru: 21. augusta 2017

Bližšie informácie možno získať na e-mailovej adrese levaia@ujv.sk alebo telefonicky: 00421-35/32 60 657.

Stará zmluva

Vyvolenie v Starom zákone

Nová zmluva

Pavlove učenia o ospravedlnení

Systematická teológia

1. Napredovanie – Čo je to a či je to vždy dobré?

2. Úloha logiky v systematickej teológii

Religionistika a dejiny filozofie

Hans Küng – religionistický teológ

Cirkevné dejiny

1. Výchova duchovných Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku v Prahe od roku 1945 až do dnes
2. Peregrinácia duchovných v Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku a ich vplyv na cirkevný život v rokoch 1881–1938

Výlet pre starších. 1. až 3. mája sa seniori Ondavsko-hornádskeho seniorátu stretli na chate Borda na ďalšom výlete pre starších.

Spomienka. Pri príležitosti 69. výročia nezávislosti Izraelského štátu sa dňa 2. mája 2017 v Bratislave pod záštitou Veľvyslanectva Izraelského štátu konala spomienka, na ktorej našu cirkev zastupoval synodný radca pre zahraničné styky Attila Palcsó a biskup László Fazekas.

Dom Timóteus. Dňa 6. mája sa v Komárne konalo odovzdanie Domu Timóteus, ktorý je vo vlastníctve Reformovaného cirkevného zboru Komárno. Ten bude v budúcnosti slúžiť ako domov dôchodcov a špeciálne zariadenie. 10 rokov trvajúcu rekonštrukciu niekdajšieho sirotinca mnohí podporovali – popri offerách od členov cirkevného zboru to boli aj podporné organizácie z Holandska a Nemecka, ale najúčinnejšia pomoc bola doručená v uplynulom roku od vlády Maďarska vo výške 521 594,45 eur (celá rekonštrukcia stála 973 860,38 eur). Na slávnosti bol prítomný vedúci úradu štátneho tajomníka Ministerstva ľudských zdrojov Maďarskej republiky pre cirkevné, občianske a spoločenské vzťahy István Mózes Mező, vedúca úradu štátneho tajomníka Ministerstva zahraničných vecí Marianna Pathó, emeritný biskup Géza Erdélyi, ktorý slúžil kázňou Božieho Slova, ako aj zástupcovia nemeckých podporných organizácií a zástupcovia medzinárodného a politického života.

Prísaha. Na pozvanie predsedu Parlamentu Maďarska László Kövéra sa biskup László Fazekas zúčastnil na prí-

Letné biblické tábory MOJŽIŠ

Červenica

Turnus A – dorast: 2.–8.7.2017
Turnus B – deti: 9.–15.7.2017
Turnus C – deti: 16.–22.7.2017

Účastnícky príspevok je 70 eur pri prihlásení do 15.6.2017. Po tomto termíne je cena 77 eur

Zľavy: súrodenecká 10 eur a vlastný spacák 5 eur.

Zabezpečená doprava autobusom.

Viac informácií: www.remidia.sk, tabor@remidia.sk

Tešíme sa na spoločné chvíle v tomto lete!

sahe znovuzvoleného prezidenta Maďarska Jánosa Ádera.

Doškoľovanie duchovných. V dňoch 9.–11. mája sa v Berekfürdő konalo celoštátne doškoľovanie duchovných.

Výstava z dejín školy. V Limes galérii v Komárne bola kázňou zástupcu biskupa Róberta Géresiho otvorená putovná výstava pod názvom Mozaika dejín protestantských škôl. Na výstave sa zúčastnil a príhovor predniesol Károly Hafenscher, zodpovedný za pomoc pri práci Komisie pripravujúcej oslavy Pamiatky reformácie, Kornél Papp, tajomník kuratória Nadácie pre reformované talenty. Na vernisáži sa slávnostným programom predstavili žiaci Reformovanej cirkevnej základnej školy v Dolnom Štáli.

Generálny konvent. Dňa 19. mája sa zástupca generálneho kurátora Ferenc Porubán a biskup László Fazekas zúčastnili na zasadnutí Predsedníctva Generálneho konventu vo Varadíne. Témou zasadnutia bolo rokovanie o Dni reformovanej jednoty, ktorý sa konal 20. mája a príprava júnovej Synody v Debrecíne.

Jubilejná slávnosť. Dňa 20. mája vzdalo spoločenstvo Reformovanej cirkevnej základnej školy v Dolnom Štáli vďaka za znovuoživenie školy, ku ktorému došlo pred 25 rokmi.

Deň reformovanej jednoty. Dňa 20. mája sa na hrade vo Varadíne konal Deň

Koncert chvál

Palínsko-stretavská mládež Vás pozýva na Koncert chvál, ktorý sa uskutoční dňa 25.6.2017 o 16.00 hod. v historickom reformovanom kostole vo Sviniči.

Súčasťou koncertu bude finančná zbierka, určená pre krízové centrum Dobrý pastier v Pribeníku.

Oznam

Opäť pripravujeme cestu do Svätej zeme.

Termín je od 22. do 31. októbra 2017. Táto cesta je obohatená o viacero kúpaní v Mŕtvom mori. Je vhodná pre starších, lebo predpoludním budeme chodiť a popoludní sa budeme kúpať. Nebude to také náročné na chôdzu.

Bližšie informácie môžete získať na adrese: Erika Domonkošová, Na záhumní 17, 040 15 Košice V. Tel.: 055/68 41 596, 0903/914 964, 0917/350 174. E-mail: domonkosovaerika@gmail.com.

reformovanej jednoty. Medzi účastníkmi slávnostného festivalu, ktorý sa niesol v znamení hesla! „Stráž hrad!“, bola prítomná aj delegácia Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku pod vedením biskupa László Fazekasa a zástupcu generálneho kurátora Ferenc Porubána.

Seniorátny deň. Dňa 20. mája 2017 sa v Bohdanovciach konal seniorátny deň. Na pôde tamjšej školy sa stretli chlapci, dievčatá, mládežníci zo zborov Ondavsko-hornádskeho reformovaného seniorátu, aby spoločne trávili pekný deň. Ten sa niesol pod názvom PARRA-LEN.

Prošba

Prosíme našich spolupracovníkov, ktorí mienia o hocijakej cirkevnej príležitosti v našom mesačníku uverejniť článok, aby svoj rukopis po nastaní udalosti v čo najkratšej dobe (podľa možnosti do 10 dní) boli láskaví zaslať na adresu redakcie uvedenú v tiráži.

Zároveň prosíme autorov, aby svoje rukopisy podľa možnosti zaslali e-mailom.

Redakcia

KALVÍNSKE HLASY

Úradný orgán Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku. Adresa vydavateľa: Jókaiho 34, 945 01 Komárno. IČO: 00179191.

Vychádza mesačne.

Šéfredaktor: László Fazekas

Redaktori:

Lucia Kis, Andrea Korečková

Preklad a jazyková korektúra:

Erika Domonkošová

Sekretárka a distribútorka: Lucia Kis
Predplatné prijíma každý reformovaný farský úrad i redakcia.

Predplatné na jeden (kalendárny) rok: 3,60 eur.

Distribúciu vykonáva redakcia:

930 10 Dolný Štál 386

E-mail: kh@reformata.sk

Telefón: 031/55 90 141 (zároveň fax i odkazovač).

Redakcia došlé rukopisy nearchivuje a nevracia, vyhradzuje si právo na ich odbornú úpravu.

Tlačiarenská príprava: Lukács Kis

Tlač: Reproffset, Dunajská Streda

ISSN: 1335-3713

Evidenčné číslo: EV 3627/09